

สรุปผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไข
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตาม
ตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4

บทที่ 4 สรุปผลการดำเนินการมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการประตุน้ำท่าแห่ง จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปผลการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินการติดตามตรวจสอบและพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

4.1 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

โครงการประตุน้ำท่าแห่ง จังหวัดพิจิตร มีแผนการก่อสร้าง พ.ศ. 2562 – 2567 ซึ่งจะดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2567 โดยดำเนินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.1.1 ด้านทรัพยากรกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ กรมชลประทานดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างในพื้นที่ที่กันเขตไว้เพื่อการก่อสร้างเท่านั้น และดำเนินการขุดเปิดหน้าดินในช่วงฤดูแล้ง ในส่วนของการปลูกพืชคลุมดินและไม่ย่นดิน รวมถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ห้วยงาน และพื้นที่ข้างเคียงจะดำเนินการในปี พ.ศ. 2567

คุณภาพอากาศ กรมชลประทานดำเนินการฉีดพรมน้ำบริเวณพื้นที่ก่อสร้างเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง อย่างน้อย 2 ครั้งต่อวัน หรือเมื่อสังเกตพบว่า มีปริมาณฝุ่นละอองเกิดขึ้นและอาจกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบ โดยจะเว้นการฉีดพรมน้ำในช่วงเช้า และช่วง 16.00 น. เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนใช้เป็นเส้นทางสัญจรเดินทางไปกลับโรงเรียน อีกทั้งกำชับให้ปิดคลุมผ้าใบรถบรรทุกขณะขนส่งโดยควบคุมความเร็วของรถบรรทุกวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างให้ไม่เกิน 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมงบนถนนที่ผ่านชุมชน รวมถึงมีการกำชับให้คนงานก่อสร้างใส่หมวกหรือผ้าปิดหน้าเพื่อป้องกันฝุ่นเป็นประจำ

ทรัพยากรดิน กรมชลประทานดำเนินการขุดดินหรือเปิดพื้นที่ในขอบเขตพื้นที่ก่อสร้าง และแต่งผืนดินชุดให้มีความลาดเอียง เพื่อไม่ให้เกิดการพังทลายของดิน รวมถึงนำดินที่ขุดมาใช้ในการปรับถมพื้นที่บริเวณพื้นที่ก่อสร้าง

ธรณีวิทยาและการเกิดแผ่นดินไหว กรมชลประทานดำเนินการออกแบบอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างให้สามารถรองรับการเกิดแผ่นดินไหว โดยใช้ค่า PGA เท่ากับ 0.02 g ตามที่ระบุในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถรองรับการเกิดแผ่นดินไหวได้ และมีการขุดเปิดหน้าดินในปี 2562 โดยขุดลอกเฉพาะหน้าดินที่มีรากไม้และอินทรีย์สารออก ความลึกเฉลี่ย 2 เมตร เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและพัดพาสิ่งสกปรกน้ำ อีกทั้งในปี 2562 มีการทดสอบการรับน้ำหนักบรรทุกทุกของดิน โดยวิธี Plate Bearing Test จำนวน 1 ตัวอย่าง พบว่า ดินบริเวณฐานรากอาคารสามารถรับน้ำหนักบรรทุกได้ไม่น้อยกว่า 30 ตัน/ตร.ม

วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง กรมชลประทานมีการขุดเปิดหน้าดินในช่วงหน้าแล้ง โดยนำดินที่ได้จากการขุดมากองในพื้นที่ก่อสร้าง โชนข้างที่พักคนงาน และนำมาใช้ก่อสร้างองค์ประกอบโครงการ และปรับถมดินบริเวณพื้นที่โครงการ อีกทั้งมีการฉีดพรมน้ำบริเวณพื้นที่ก่อสร้างเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง

เสียงและความสั่นสะเทือน กรมชลประทานมีการกำชับคนงานและผู้ควบคุมงานขับรถขนส่งในความเร็วที่จำกัดไม่เกิน 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ที่ผ่านชุมชน และไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในพื้นที่ทั่วไป พร้อมดำเนินการตามประกาศกรมขนส่งทางบก อย่างเคร่งครัด และกำชับให้มีการใส่อุปกรณ์ป้องกันขณะทำงาน

อีกทั้งดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างไม่เกินเวลา 18.00 น. อีกทั้งดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นร่วมกับชาวบ้านสม่ำเสมอในกรณีมีการร้องเรียน ผู้รับเหมาต้องแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุด ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้รับข้อร้องเรียน

ตะกอน กรมชลประทาน ได้ดำเนินการก่อสร้างขุดเปิดหน้าดินและงานฐานรากในช่วงฤดูแล้งปี 2562 – 2563 เท่านั้น และนำดินจากการขุดเปิดหน้าดินทั้งหมดมาใช้ในการปรับถมพื้นที่บริเวณโครงการ พร้อมดำเนินการก่อสร้างคันดินในพื้นที่ก่อสร้าง เพื่อดักเศษวัสดุหิน หิน ตะกอนไม่ให้ถูกชะล้างลงสู่ลำน้ำ

การชะล้างพังทลายของดิน กรมชลประทานดำเนินการขุดพื้นที่ก่อสร้างเท่าที่จำเป็น โดยหลีกเลี่ยงการก่อสร้างหรือการเปิดหน้าดินนอกเหนือจากพื้นที่ที่ปกคลุมเขตโครงการ และได้มีการเรียงหินบริเวณที่มีความลาดชัน เพื่อลดการพังทลายของดินที่อาจเกิดขึ้นได้

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ปัจจุบันกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างในบริเวณพื้นที่ช่องลัดเท่านั้น ยังไม่มีกิจกรรมการก่อสร้างใดในลำน้ำยม จึงยังไม่ส่งผลกระทบต่อด้านอุทกวิทยาในลำน้ำยม ทั้งนี้จะเริ่มก่อสร้างทำนบดินปิดกั้นลำน้ำเดิมในปี 2567

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทานดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างในบ่อก่อสร้างเท่านั้น เพื่อดักเศษวัสดุหิน หิน ตะกอนไม่ให้ถูกชะล้างลงสู่ลำน้ำ และก่อสร้างที่ปักคนงานและอาคารสำนักงานโครงการให้อยู่ห่างจากแหล่งน้ำมากกว่า 50 เมตร พร้อมทั้งติดตั้งระบบบ่อเกรอะ ในส่วนของพื้นที่เติมน้ำมันเครื่องจักร มีการจัดทำพื้นลานบริเวณที่เติมน้ำมันเครื่องจักรด้วยคอนกรีต และมีหลังคา เพื่อป้องกันน้ำมันการรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ รวมถึงมีการจัดวางถังขยะโดยให้หน่วยงานท้องถิ่นนำไปกำจัดให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ อีกทั้งกรณีมีการปิดกั้นลำน้ำยม กรมชลประทานได้มีการจัดประชุม การมีส่วนร่วมกับราษฎรในพื้นที่เป็นประจำ เพื่อแจ้งให้ราษฎรทราบล่วงหน้าก่อนดำเนินการ และมีการก่อสร้างอาคารป้องกันการกัดเซาะบริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำ เพื่อป้องกันการกัดเซาะและการพังทลายของหน้าดิน

พื้นที่ชุ่มน้ำ กรมชลประทานดำเนินกิจกรรมการขุดเปิดหน้าดินและงานฐานรากในช่วงฤดูแล้งเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความชุ่มชื้นของแม่น้ำยม

4.1.2 ด้านทรัพยากรชีวภาพ

สัตว์ป่า กรมชลประทานมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่กั้นเขตไว้เท่านั้น เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสัตว์ประจำถิ่น และระมัดระวังกิจกรรมที่จะกระทบต่อแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ แหล่งทำรังวางไข่ และถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

สิ่งมีชีวิตในน้ำ กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างทางผ่านปลาที่ประตูระบายน้ำแล้วเสร็จ และควบคุมที่ปักคนงานไม่ให้มีการถ่วงสิ่งปฏิกูลหรือระบายน้ำทิ้งลงสู่แม่น้ำยมโดยตรง จึงมีการติดตั้งระบบบ่อเกรอะรองรับสิ่งปฏิกูลจากคนงาน รวมถึงควบคุมคนงานมิให้จับสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง ทั้งในบริเวณหัวงาน บริเวณเหนือหัวงานและท้ายหัวงานไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบต่อระบบนิเวศที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรประมง และนิเวศทางน้ำอย่างเคร่งครัด

4.1.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน ปัจจุบันกรมชลประทานก่อสร้างในพื้นที่ช่องลัดเท่านั้น โดยมีการก่อสร้างอาคารประกอบ แต่ยังไม่มีการดำเนินการก่อสร้างสร้างในลำน้ำแม่น้ำยมจึงยังสามารถไหลได้ตามปกติ

เกษตรกรรมและปศุสัตว์ กรมชลประทานดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของพื้นที่เกษตรกรรมที่ต้องสูญเสียที่ดินได้รับทราบก่อนการก่อสร้าง และดำเนินการจ่ายค่าชดเชยในราคาที่เหมาะสมและยุติธรรมให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบทั้งหมดจำนวน 28 แปลง เนื้อที่ 44-0-96 ไร่ เป็นเงิน 12,352,706.92 บาท

การใช้น้ำ ปัจจุบันทางกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างในช่องลัด (บ่อก่อสร้าง) ยังไม่มีการดำเนินการก่อสร้างในแม่น้ำยม เพื่อป้องกันไม่ให้เศษวัสดุดิน หิน ตะกอน และอื่น ๆ ลงสู่แหล่งน้ำ

การบริหารการใช้น้ำ กรมชลประทาน มีการดำเนินการวางแผนการบริหารการใช้น้ำและจัดตั้งองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ ตามแผนการบริหารการใช้น้ำและองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยจะดำเนินการในปี พ.ศ. 2567

การระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัย ปัจจุบันกิจกรรมการก่อสร้างดำเนินการในช่องลัด (บ่อก่อสร้าง) เท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เศษวัสดุก่อสร้างหล่นลงไปแม่น้ำ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการกีดขวางการไหลของน้ำ อีกทั้ง กรมชลประทานมีแผนการก่อสร้างทำนบดินปิดกั้นลำน้ำเดิมในปี 2567 โดยระหว่างการก่อสร้างจะมีการระบายน้ำผ่านทางช่องลัด เพื่อให้แม่น้ำยมไหลได้ตามปกติ

การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมชลประทานมีการห้ามไม่ให้คนงานก่อสร้างใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ผิดกฎหมาย และมีการวิเคราะห์คุณภาพน้ำผิวดินจำนวน 7 จุด พบว่า ดัชนีที่ตรวจวัดส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำเพื่อการคุ้มครองสัตว์น้ำที่ดี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมชลประทานดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างประตูระบายน้ำท่าแห และอาคารประกอบ โดยการขุดเปิดหน้าดินและก่อสร้างเฉพาะบริเวณพื้นที่กันเขตไว้เท่านั้น เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการที่ดินบริเวณพื้นที่โดยรอบ

พลังงานและไฟฟ้า กรมชลประทานมีการใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และยังไม่พบปัญหาไฟฟ้าตกหรือดับ ในกรณีที่ประสบปัญหาเรื่องไฟฟ้าตกหรือดับ และกรณีที่มีความเร่งด่วนในการก่อสร้างจะดำเนินการติดต่อประสานงานกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบางระกำให้เข้าดำเนินการแก้ไขในพื้นที่ พร้อมทั้งมีการจัดเตรียมเครื่องปั่นไฟฟ้าสำรอง เพื่อใช้ในพื้นที่ก่อสร้าง

การคมนาคมขนส่ง กรมชลประทานอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างถนนทดแทนในพื้นที่ห้วยงาน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถสัญจรผ่านได้ พร้อมติดตั้งป้ายแสดงแผนการก่อสร้าง กำหนดระยะเวลาก่อสร้าง โครงการ และป้ายจราจรและเครื่องหมายจราจรอย่างชัดเจน รวมถึงอุปกรณ์ไฟฟ้าให้แสงสว่าง พร้อมกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ขับรถขนส่งให้ขับรถขนส่งวัสดุในความเร็วที่ควบคุมได้ไม่เกิน 30 กม./ชม. ที่ผ่านชุมชนและไม่เกิน 80 กม./ชม. ในพื้นที่ทั่วไป และมีการฉีดพรมน้ำอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เพื่อลดฝุ่นละอองที่เกิดขึ้น

การจัดการน้ำเสีย สิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอย กรมชลประทานดำเนินการสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม พร้อมติดตั้งระบบบ่อบำบัด อย่างถูกสุขลักษณะ รวมถึงจัดเตรียมภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ให้เพียงพอและวางกระจายตามบริเวณต่าง ๆ โดยรอบพื้นที่ก่อสร้าง อีกทั้งได้มีการประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เข้ามาจัดเก็บและนำไปกำจัดต่อไป

การจัดการลุ่มน้ำ กรมชลประทานดำเนินการตัดไม้ในบริเวณพื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างเท่านั้น และภายหลังจากใช้พื้นที่ จะมีการปรับสภาพพื้นที่และปลูกพืชคลุมดิน อีกทั้งยังมีการควบคุมกิจกรรมการก่อสร้างไม่ให้ไม่ให้เศษวัสดุ ดิน หิน และตะกอนจากกิจกรรมก่อสร้างถูกชะล้างลงสู่ลำน้ำ โดยการก่อสร้างในบ่อก่อสร้าง

4.1.4 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม กรมชลประทานดำเนินการการจ่ายค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจำนวน 28 แปลง ในราคาที่เหมาะสมเรียบร้อยแล้ว และการฉีดพรมน้ำเพื่อลดปัญหาด้านการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ขับรถควบคุมความเร็วของรถบรรทุก อีกทั้งมีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาด้านสังคมและเป็นการสร้างรายได้ให้กับราษฎรในชุมชน ในส่วนของประชาสัมพันธ์แผนการก่อสร้าง และความก้าวหน้าของโครงการ กรมชลประทานได้

ดำเนินการแจ้งข้อมูลดังกล่าวผ่านการประชุมการมีส่วนร่วมภายใต้แผนการประชาสัมพันธ์โครงการและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยประชุมครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2566

สุขภาพอนามัยและการบริการสาธารณสุข

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางชีวภาพ** กรมชลประทานร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก และกองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค มีแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ (ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563 - 2575) โดยในปี พ.ศ. 2566 มีการสำรวจข้อมูลของสัตว์ในพื้นที่โครงการที่เป็นพาหะนำโรคหนองพยาธิ พฤติกรรมด้านสุขภาพต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงสำรวจหาผู้ติดเชื้อ และให้ความรู้ด้านพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นสาเหตุให้เกิดการแพร่กระจายและติดเชื้อ อีกทั้งได้มีการดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อนำโดยแมลง (ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563 - 2575) โดยในปี พ.ศ. 2566 มีการสำรวจ และแมลงที่เป็นพาหะนำโรคโดยการนั่งจับรวมถึงตัวอ่อนของพาหะนำโรค ทั้งจากแหล่งน้ำธรรมชาติและในบ้านเรือนประชาชน พร้อมทั้งให้ความรู้ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงและยุงพาหะ

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางสังคม** กรมชลประทานได้จ้างแรงงานจากในท้องถิ่นเป็นหลัก แต่มีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในส่วนของผู้ควบคุมงาน และคนขับรถบรรทุก รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อสร้างความเข้าใจและลดความกังวลใจให้กับประชาชน

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางการยุทธศาสตร์** กรมชลประทานมีการให้ความรู้ และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และตรวจตราความปลอดภัยในการทำงาน

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางสุขภาพจิต** กรมชลประทานมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงมีการประชุมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจและลดความกังวลใจให้กับประชาชน

- **การศึกษาด้านสุขภาพอนามัยทั่ว ๆ ไปของประชาชน** กรมชลประทานร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และ กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค ติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ โดยในปี พ.ศ. 2566 มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นสาเหตุให้เกิดการแพร่กระจายและติดเชื้อแก่ประชาชนในพื้นที่โครงการ อีกทั้งได้ดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อนำโดยแมลง โดยในปี พ.ศ. 2566 มีการสำรวจ และแมลงพาหะตามบ้านเรือน และแหล่งน้ำพร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับแมลงและยุงพาหะนำโรค อีกทั้งกรมชลประทานร่วมมือกับ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 ดำเนินการสำรวจคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ตรวจสอบสารเคมีในเลือด จัดอบรมผู้ประกอบการร้านอาหาร และจัดทำสื่อให้ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

- **การศึกษาด้านภาวะโภชนาการ** กรมชลประทานร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยในปี พ.ศ. 2566 มีการสำรวจคุณภาพน้ำอุปโภค บริโภคและให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมทั้งประสานงานหน่วยงานในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาอุปโภคบริโภค อีกทั้งมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการให้แก่ประชาชนผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงมีการประชุมในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ

- **การศึกษาด้านการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข** กรมชลประทานมีการรักษาความสะอาดภายในพื้นที่ก่อสร้างและบริเวณบ้านพักคนงานอย่างสม่ำเสมอ และมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่คนงานอย่างเพียงพอ

การศึกษาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมชลประทานมีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ มีระบบจัดการของเสีย ขยะ และสิ่งปฏิกูล การสร้างห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ โดยจะส่งผลการตรวจให้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการต่อไป

- **การศึกษาด้านประชากรศาสตร์** กรมชลประทานมีการจ้างแรงงานท้องถิ่นประมาณร้อยละ 90 เพื่อลดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรและและโรคที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น

การทองเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ และสุนทรียภาพ ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้าง ซึ่งหากใกล้เสร็จแล้ว จะดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยแผนการฟื้นฟูและจัดภูมิทัศน์โดยบริเวณห้วยงานประตูละบายน้ำเพื่อการทองเที่ยว จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2567

การชดเชยทรัพย์สิน กรมชลประทานดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ได้รับผลกระทบได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างต่อเนื่อง และมีการจ่ายค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม ปัจจุบันดำเนินการจ่ายค่าการชดเชยทรัพย์สินแล้วเสร็จ จำนวน 28 แปลง

4.2 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

โครงการประตูละบายน้ำท่าแห จังหวัดพิจิตร มีแผนการก่อสร้าง พ.ศ. 2562 – 2567 ซึ่งจะดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2567 โดยดำเนินการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.2.1 ด้านทรัพยากรกายภาพ

ตะกอน กรมชลประทานอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารป้องกันการกัดเซาะ โดยการวางเรียงหินในลวดตาข่าย และบางส่วนมีเทพื้นคอนกรีตทับหินในลวดตาข่ายบริเวณพื้นที่ที่ลาดชันที่อาจเกิดการกัดเซาะดินได้ อีกทั้งมีการปลูกหญ้าบริเวณฝั่งขวาแล้วเสร็จ

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ในปี พ.ศ. 2564 กรมชลประทานได้ดำเนินการติดตั้งสถานีวัดระดับน้ำจำนวน 1 จุด (Y.51) บริเวณสะพานวังอิทก เหนือประตูระบายน้ำ เรียบร้อยแล้ว และได้ติดตามบันทึกข้อมูลระดับน้ำและคำนวณปริมาณน้ำท่าอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2564 ถึงปัจจุบัน สำหรับบริเวณประตูระบายน้ำดำเนินการติดตั้งเสาวัดระดับน้ำแล้ว โดยจะติดตั้งแผ่นวัดระดับน้ำ (Staff Gauge) ในปี 2567 ในส่วนของสถานีวัดระดับน้ำบริเวณท้ายน้ำจำนวน 1 จุด จะดำเนินการติดตั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทานดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำผิวดินจำนวน 7 จุดเก็บตัวอย่าง ปีละ 2 ครั้ง ซึ่งในปี 2566 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 เดือนธันวาคม 2565 คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จัดอยู่ในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2537 กล่าวคือ เป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไป ก่อนและการเกษตร และครั้งที่ 2 เดือนสิงหาคม 2566 คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม จัดอยู่ในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2537 กล่าวคือ เป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้น้ำประปาจากแหล่งน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม การอุปโภคและบริโภค โดยต้องทำการฆ่าเชื้อโรค และปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน

ทั้งนี้ กรมชลประทานจะแจ้งผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม และให้ความรู้ในการนำไปใช้ประโยชน์ โดยขอความอนุเคราะห์จากทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการติดประกาศข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนรับทราบ

คุณภาพน้ำใต้ดิน กรมชลประทานดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินจำนวน 4 จุดเก็บตัวอย่าง ปีละ 2 ครั้ง ซึ่งในปี 2566 โดยดำเนินการเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม 2566 และครั้งที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2566 สามารถวัดระดับน้ำใต้ดินได้ทั้งหมด 5 บ่อ จากทั้งหมด 9 บ่อ เนื่องจากบ่อบาดาลบางจุดมีการติดตั้งปั้มน้ำแบบจุ่ม (Submersible pump) และบางจุดทำการติดตั้งบ่อบาดาลแบบระบบปิด ทำให้ไม่สามารถวัดระดับน้ำบาดาลได้ และการเก็บตัวอย่างน้ำในบางสถานีต้องทำการเก็บจากแท่งค้ำน้ำ ทำให้มีอุปสรรคในการเก็บตัวอย่างน้ำ สำหรับผลการวิเคราะห์ พบว่า ดัชนีคุณภาพน้ำใต้ดินส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สามารถใช้ในการอุปโภคและบริโภคได้ แต่ควรต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยการต้มก่อนนำไปใช้ เพื่อการบริโภค เนื่องจากที่บริเวณมีค่าฟิสิกส์เคมีฟิสิกส์เคมีที่เรียกเกินเกณฑ์มาตรฐานอนุโลมสูงสุด ค่าการนำไฟฟ้า ซึ่งบ่งบอกถึงความเค็มของน้ำเพื่อใช้ในการชลประทานอยู่ในเกณฑ์ที่ดีไม่จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันการสะสมความเค็มเป็นกรณีพิเศษ แต่ยังมีบางบริเวณที่มีดัชนีคุณภาพน้ำใต้ดินเกินเกณฑ์มาตรฐาน

ทั้งนี้ กรมชลประทานจะแจ้งผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม และให้ความรู้ในการนำไปใช้ประโยชน์ โดยขอความอนุเคราะห์จากทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการติดประกาศข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนรับทราบ

4.2.2 ด้านทรัพยากรชีวภาพ

สิ่งมีชีวิตในน้ำ กรมชลประทานร่วมกับกรมประมง แผนการติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรการประมง ตั้งแต่ปี 2564 – 2567 โดยในปี พ.ศ. 2566 ดำเนินการติดตามตรวจสอบสิ่งมีชีวิตในน้ำโดยการเก็บตัวอย่างปลา แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ และสัตว์หน้าดิน จำนวน 7 จุด ปีละ 2 ครั้ง ในฤดูแล้งและฤดูฝนซึ่งได้ดำเนินการเก็บตัวอย่าง ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 7 - 10 พฤษภาคม 2566 และครั้งที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2566

4.2.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน ปัจจุบันกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างในพื้นที่ชลประทานนั้น ยังไม่มีกิจกรรมการก่อสร้างในแม่น้ำยม จึงทำให้ไม่เกิดผลกระทบกับการระบายน้ำไปทางท้ายน้ำ และมีการตรวจสอบปริมาณการไหลของน้ำไหลให้ยังคงมีสภาพเหมือนก่อนมีโครงการ

การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมชลประทานอยู่ระหว่างการก่อสร้างประตูระบายน้ำและอาคารประกอบ ซึ่งมีแผนจะเริ่มเก็บน้ำในปี 2567 ทั้งนี้จะประสานกับกรมประมง เพื่อติดตามตรวจสอบหรือหาแนวทางในการควบคุมกิจกรรมการประมงในระยะ 1,000 เมตร บริเวณเหนือ และท้ายประตูระบายน้ำ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมชลประทานได้เก็บกองวัสดุก่อสร้าง และเครื่องจักรต่าง ๆ โดยจัดวางให้อยู่ในพื้นที่เขตก่อสร้าง เพื่อลดการรบกวนการใช้ที่ดินบริเวณข้างเคียง

4.2.4 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม กรมชลประทาน ดำเนินการแผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพความเป็นอยู่ รวมถึงข้อคิดเห็น และข้อห่วงกังวลของผู้ได้รับประโยชน์ และได้รับผลกระทบจากโครงการแล้วเสร็จ เดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับผลกระทบจำนวน 210 ครัวเรือน ส่วนผู้ได้รับผลกระทบที่ต้องติดตามมีรายชื่อเจ้าของที่ดินกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งหมดจำนวน 20 ราย แต่รายชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ยังอยู่ในพื้นที่โครงการที่สามารถติดตามด้าน

เศรษฐกิจสังคมได้ในเขตพื้นที่ตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 ราย พบว่า ผลกระทบทางบวก คร้วเรือนในพื้นที่รับผลกระทบทั้งหมด คาดว่า การดำเนินงานโครงการฯ จะทำให้มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ มีน้ำอุปโภค/บริโภคอย่างเพียงพอ มีแหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อนเพิ่มขึ้น และมีอาชีพเสริม/มีรายได้เพิ่มขึ้น ผลกระทบทางลบ คร้วเรือนในพื้นที่รับผลกระทบทั้งหมด ไม่มีความเห็นดังกล่าว และข้อวิตกกังวล ในส่วนของสำนักปฏิบัติธรรม (มูลนิธิปฏิบัติธรรมสมุทบาท) มีความวิตกกังวลว่าเมื่อถูกเวนคืนที่ดิน ทำให้พื้นที่ที่จะสร้างเป็นที่ปฏิบัติธรรมมีจำนวนน้อยลง และที่ตั้งของสำนักปฏิบัติธรรมอยู่ใกล้กับทางระบายน้ำของประตูระบายน้ำ จึงเกรงว่าเมื่อมีการระบายน้ำออกจากตัวประตูระบายน้ำแล้ว อาจทำให้เกิดการกัดเซาะริมฝั่งของแม่น้ำยมได้ ซึ่งเรื่องนี้สำนักปฏิบัติธรรมได้เข้าปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกันเป็นระยะ ๆ แล้ว

สำหรับการได้รับเงินชดเชยจากการสูญเสียที่ดินของคร้วเรือนตัวอย่างในพื้นที่รับผลกระทบทั้งหมด ตอบว่าได้รับค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว ละมีความพอใจ ทั้งนี้จะมีการดำเนินการในครั้งถัดไปในปี 2568 ซึ่งจะดำเนินการประเมินในช่วงระยะดำเนินการ